

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

У статті проаналізовано основні джерела фінансового забезпечення функціонування ВНЗ і встановлено їх вплив на розвиток вищої освіти та науки. Доведено, що існуюча система фінансування ВНЗ потребує на реформування та пошук альтернативних джерел фінансового забезпечення діяльності ВНЗ. Запропоновано, як альтернативне джерело формування коштів на фінансування ВНЗ, сплату освітнього податку.

Ключові слова: державне регулювання фінансового забезпечення вищих навчальних закладів; бюджетне фінансування; соціальна підтримка здобувачів вищої освіти; освітні послуги; власні кошти вищих навчальних закладів

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. В сучасних умовах, коли Україна, як і більшість країн світу, визнала пріоритетом формування нового постіндустріального типу суспільства, характерною рисою якого є створення нової моделі економіки – економіки знань, освіта стає одним із ключових факторів економічного зростання та сталого розвитку держави. За даними експертів Світового банку однією з чотирьох основних умов формування економіки знань є освіта та навчання, які характеризують наявність освіченого та професійно підготовленого населення, здатного до продукування, розподілу та використання знань. Для вирішення завдань, які сьогодні ставить перед системою вищої освіти, потребується суттєве зростання обсягу фінансування освіти. Це дозволить забезпечити динамічний розвиток освітньої галузі, стимулюватиме процеси комерціалізації знань, сприятиме посиленню ринкових позицій державних ВНЗ, зростанню їх конкурентоспроможності, оскільки лише за наявності надійних та стабільних джерел фінансування освіта виконуватиме свою місію щодо розвитку людського потенціалу країни [5, с. 177].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Впродовж останніх років науковці у галузі державного регулювання активно працюють над розробкою теоретико-методологічних засад фінансування вищої освіти. Серед вітчизняних учених вагомий внесок у теорію і практику державного регулювання розвитку освіти зробили такі вчені, як В. Андрущенко, В. Бобров, В. Буковинський, Н. Верхоглядова, С. Бойко, Н. Волкова, А. Дем'янчук, В. Марцинкевич,

В. Кремень, Ю. Ніколаєнко, О. Падалка та інші. Відзначаючи вагомий внесок науковців у розвиток державного регулювання системи освіти, варто наголосити, що серед наукових напрацювань до тепер бракує тематичних досліджень з державного регулювання процесу фінансового забезпечення діяльності ВНЗ, що саме і вимагає на подальші більш поглибленні дослідження.

Постановка завдання. Метою статті є комплексне дослідження державного регулювання фінансового забезпечення діяльності та розвитку ВНЗ, а також пошук альтернативних джерел їх фінансування.

Виклад основного матеріалу дослідження. На сьогодні стало зрозуміло, що в умовах економічної кризи забезпечення повномасштабного державного фінансування ВНЗ не виглядає можливим. Тож, нині існує нагальна потреба у пошуку альтернативних джерел фінансування діяльності ВНЗ України, оскільки зменшення обсягів бюджетного фінансування, як свідчить практика, матиме загрозливі наслідки. Отже, одним з завдань реформи вищої освіти слід визнати реформування системи фінансування, яке з однієї сторони має забезпечити підвищення ефективності державних витрат на вищу освіту без суттєвого збільшення їх частки в консолідованому бюджеті держави, та з іншої сторони - забезпечити гарантоване надання якісної освіти особам, здатним її здобувати.

Нині в Україні фінансування ВНЗ здійснюється за змішаною формою, суть якої полягає у взаємодії держави, органів місцевого самоврядування, різних організаційно-правових структур та фінансуючих суб'єктів (рис. 1).

Рис. 1 Джерела фінансового забезпечення функціонування та розвитку вищих навчальних закладів України

Джерело: власна розробка

Як свідчить практика, витрати діяльності ВНЗ в основному фінансуються коштами загального фонду, тобто коштами державного бюджету. Так, видатки на вищу освіту профінансовані коштами держбюджету протягом 2000-2014 рр. за даними Держстату України склали у відсотках до ВВП – від 1,3 % (2000 р.) до 2,3 % (2010 р.), та 2,1 % в 2014 р. При цьому, якщо у

2000-2010 рр. видатки на вищу освіту суттєво зросли, то протягом 2011-2012 рр. відбулася їх стабілізація, яка повторилась у 2013-2014 рр. при зниженні рівня бюджетного фінансування освіти в цілому з 7,3 % ВВП у 2013 році до 7,1 % ВВП – у 2014 році (табл. 1) [3, с. 24].

Таблиця 1

Динаміка державних витрат на фінансування освіти в Україні протягом 2000-2014 рр.

Роки	Державні витрати на освіту, % від ВВП	Державні витрати на іншу освіту, % від ВВП
2000	4,2	1,3
2005	6,1	1,8
2010	7,4	2,3
2011	6,6	2,0
2012	7,0	2,0
2013	7,3	2,1
2014	7,1	2,1

Джерело: [3, с. 20]

Зниження рівня бюджетного фінансування освіти спостерігалось і в I кварталі 2015 р. Так, за даними Рахункової палати у I кварталі поточного року видатки бюджету на вищу освіту скоротились з на 1,3 відс. пункти [2, с. 8].

Безперечно, що бюджетне фінансування має залишатись основним джерелом фінансування і на перспективу. Проте в умовах сьогодення існує нагальна потреба в зміні витратного підходу фінансування ВНЗ на диференційований підхід, який має здійснюватись

за результатами атестації вищих навчальних закладів за наступними критеріями (рис. 2).

Не менш важливу роль у фінансуванні ВНЗ відіграє і соціальна підтримка здобувачів вищої освіти. Проте нині діючий механізм соціальної підтримки фінансування навчання малозабезпечених категорій потребує пошуку більш поглибленого адресного використання коштів, яке забезпечить раціональність використання цільових коштів [4].

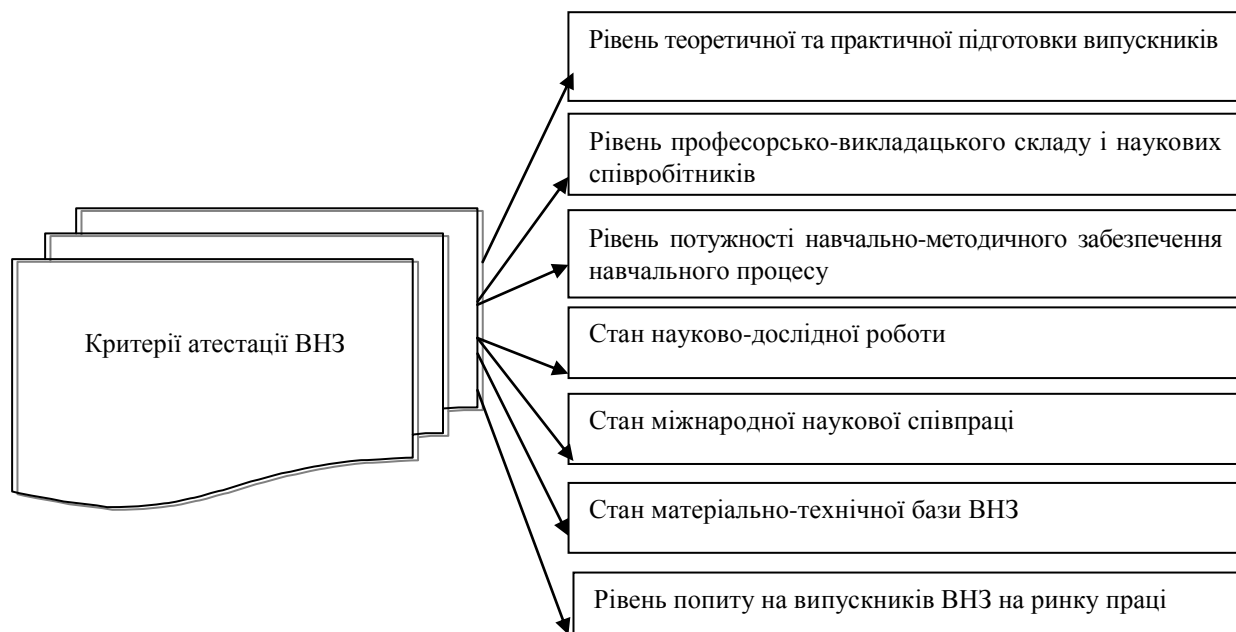

Рис. 2. Критерії атестації ВНЗ за умови фінансування їх діяльності за диференційованим підходом

Джерело: власна розробка

Щодо фінансування ВНЗ коштами спеціального фонду, то слід зазначити, що кошти спецфонду в основному формуються за рахунок надходження оплати за надання освітніх послуг. На рис. 3

представлена середня вартість навчання за рік здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» денної та заочної формами навчання, прийнятих ВНЗ України у 2014/2015 навчальному році.

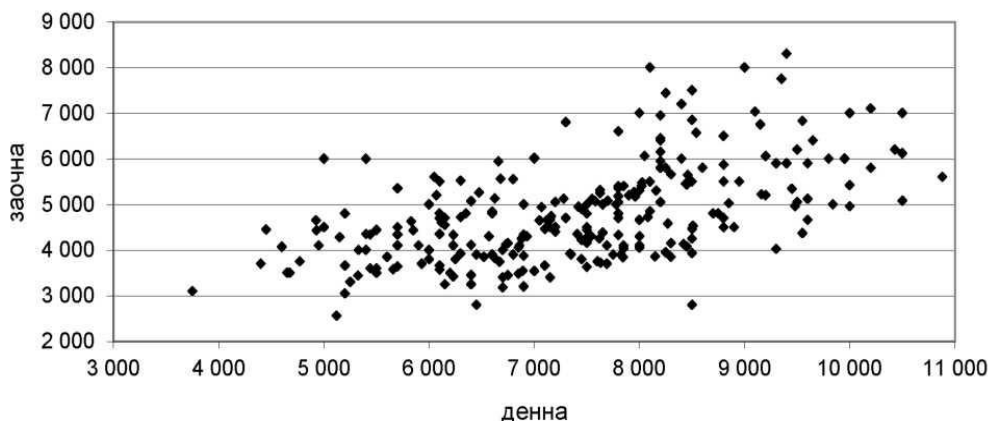

Рис. 3. Середня вартість навчання за рік здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» денної та заочної формами навчання, прийнятих ВНЗ України у 2014/2015 н. р., грн.

Джерело: дані нормалу <http://abiturients.info/uk>

Виходячи з рис. 1, середня за всіма напрямками вартість навчання за денною формою для здобуття ступеня бакалавра для здобувачів вищої освіти, прийнятих у 2014-2015 навчальному році з оплатою за кошти фізичних та юридичних осіб, у різних закладах складала від 6 500 до 11 000 грн, за заочною – від 3 600 до 8 400 грн. Значні розбіжності в цінах на навчання спостерігаються і при підготовці здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Магістр»: за денною формою навчання – від 4 250 грн/рік до 25 780 грн/рік, за заочною – від 3 000 грн до 25 000 грн (рис. 4).

Отже, питання оплати підготовки здобувачів вищої освіти є ключовим для адміністрування фінансового забезпечення національної системи вищої освіти. Проте в Україні до тепер відсутні нормативи для

розрахунків вартості навчання особи у закладі вищої освіти [4]. Тож, одним з векторів державного регулювання фінансового забезпечення ВНЗ на найближчу перспективу має стати розробка нормативів розрахунку вартості освітніх послуг, як для громадян України, так і для іноземців, а також прийняття нормативних актів обмежуючого характеру, які забороняють ВНЗ встановлювати вартість навчання за кошти фізичних та юридичних осіб нижчою, ніж вартість підготовки коштами державного бюджету.

Слід наголосити, що глобалізація отримання вищої освіти передбачає, що здобувач вищої освіти може її отримувати у вищих навчальних закладах, як вітчизняних, так й іноземних. Саме тому, враховуючи те, що транскордонну освіту студент здобуває

переважно за власні кошти, або кошти які він залучає, важливою характеристикою «включеності» країни в глобальний освітній простір, її визнання конкурентоздатною на ринку надання послуг вищої освіти є

грошові потоки від експорту та імпорту освітніх послуг. На жаль, Україна на цьому ринку виглядає недостатньо конкурентоспроможною (табл. 2) [4].

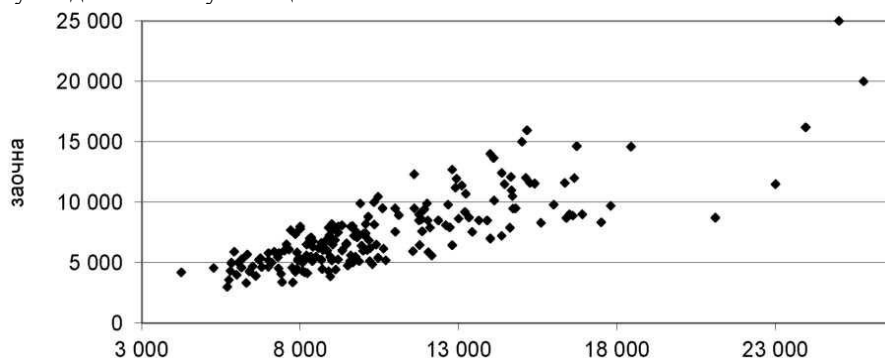

Рис. 4. Середня вартість навчання за рік здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Магістр» денної та заочної формами навчання, прийнятих ВНЗ України у 2014/2015 н. р., грн.

Джерело: дані нормалу <http://abiturients.info/uk>

Як бачимо з даних табл. 2, надходження коштів за освітні послуги надані іноземцям в країнах ЄС має суттєву питому вагу у загальному обсязі джерел фінансування ВНЗ, проте, на жаль, Україна за даними

Євростату та Держстату Україна в 2012 році посідала лише 30-е місце за часткою іноземних студентів у загальній чисельності студентів українських ВНЗ (табл. 3).

Таблиця 2

**Обсяги експорту та імпорту послуг України у сфері освіти
(за кодами Державного класифікатора України ДК 012-97
«Класифікація послуг зовнішньоекономічної діяльності») протягом 2000-2014 рр., тис. дол. США**

Рік	Послуги у сфері освіти, всього			з них - послуги у сфері вищої освіти		
	Експорт	Імпорт	Сальдо	Експорт	Імпорт	Сальдо
2000	18540,5	3229,9	15310,6	17614,8	845,5	16769,3
2005	36030,7	4043,9	31986,8	31664,1	292,0	31372,2
2010	49198,0	6612,5	42585,5	44692,5	329,1	44363,4
2014	60540,4	9890,8	50649,6	55943,3	521,3	55421,9

Джерело: [4]

Причиною тому слід визнати вкрай низький індивідуальний статус вищих навчальних закладів України у провідних міжнародних рейтингах. Так, в рейтингу кращих університетів світу THE World University Rankings [8] – глобальному дослідженні та супроводжуючому його рейтингу кращих вищих

навчальних закладів світового значення, що розраховується за методикою британського видання Times Higher Education (THE) за участі Thomson Reuters, жодного українського університету не було включено (ані в ТОП-200, ані в ТОП-400).

Таблиця 3

Відсоток іноземних студентів у загальній чисельності студентів європейських країн

Країна	%	Країна	%	Країна	%
Ліхтенштейн	88.33	Чеська Республіка	8.96	Італія	4.04
Люксембург	51.59	Нідерланди	7.87	Болгарія	3.96
Кіпр	26.88	Норвегія	7.74	Словенія	3.17
Швейцарія	23.81	Португалія	7.34	Румунія	2.87
Велика Британія	22.79	Ірландія	6.21	Латвія	2.80
Австрія	20.37	Фінляндія	5.71	Україна	2.77
Ірландія	14.38	Угорщина	5.30	Македонія	2.17
Франція	11.82	Іспанія	4.98	Литва	1.93
Данія	11.74	Мальта	4.84	Польща	1.29

Бельгія	11.70	Греція	4.37	Туреччина	0.89
Німеччина (в межах до 1990 року)	9.78	Словаччина	4.29	Хорватія	0.66
Швеція	9.33	Естонія	4.17		

Джерело: дані [4]

В рейтинг кращих університетів світу QS World University Rankings – 2014 [9] ввійшли сім українських ВНЗ: Київський національний університет ім. Тараса Шевченка, який отримав місце в категорії 421-430, Харківський національний університет ім. В. Н. Каразіна (в категорії 481-490), Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут» (в категорії 551-600), Сумський державний університет (в категорії 651-700), Національний технічний університет «Харківський політехнічний інститут» (в категорії 701 +), Донецький національний університет (701+).

В академічний рейтинг університетів світу ARWU (The Academic Ranking of World Universities), який ще називають Шанхайським рейтингом, жоден з українських університетів не потрапив.

Тож, приходимо до висновку, що в Україні саме на державному рівні частково відсутнє розуміння життєвої необхідності забезпечити конкурентоспроможність у системі освіти. Адже фінансування цієї

галузі явно не відповідає сучасним вимогам. Окрім того, реальні бюджетні асигнування на вищу освіту не відповідають вимогам і нормам законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту» [6]. Отже, наступним вектором державного регулювання фінансового забезпечення ВНЗ має стати вжиття заходів, спрямованих на підвищення якості освітніх послуг ВНЗ та зростання рейтингу українських університетів серед кращих світових університетів..

Світові рейтинги університетів, як свідчить практика, визначаються не тільки якістю освітніх послуг, а й результатами наукових досліджень (оскільки вища освіта завжди поєднувалась із науково-дослідницькою діяльністю). Звідси виникає нагальна потреба зупинитись на розгляді фінансового забезпечення виконання ВНЗ науково-дослідних робіт.

За даними статистики протягом 2000-2014 рр. фінансування наукових та науково-дослідних робіт у секторі вищої освіти України склало (табл. 4).

Таблиця 4

Фінансування наукових та науково-дослідних робіт у секторі вищої освіти за джерелами фінансування протягом 2000-2014 рр. (млн. грн)

Джерела фінансування	2000	2005	2010	2011	2012	2013	2014
Усього	102,8	243,7	511,9	565,1	608,0	729,8	688,1
кошти бюджету	58,0	139,0	338,1	411,6	432,9	514,9	472,1
у т.ч. держбюджету	58,0	135,6	335,0	387,9	402,3	483,4	438,5
кошти фондів спеціального призначення	0,7	2,5	9,2	9,5	8,0	13,6	10,6
власні кошти	0,9	3,4	17,6	11,8	12,1	14,6	17,4
кошти замовників підприємств, організацій України	36,5	78,2	94,0	110,0	124,5	152,2	154,9
іноземних держав	5,3	8,9	23,1	18,6	25,5	30,5	29,3
кошти інших джерел	1,4	11,7	29,8	3,5	4,9	4,1	3,7

Джерело: дані [4]

У 2014 році сектор вищої освіти отримав 688057,6 тис. грн на фінансування витрат з виконання наукових та науково-дослідних робіт, переважна частина яких, а саме 438476,5 тис. грн (тобто 63,6 %), надійшла з держбюджету, і лише 2,5 % від загального обсягу фінансування було профінансовано власними коштами університетів.

Переважаюче фінансування наукової та науково-дослідної діяльності коштами бюджету призводить до вкрай низької активності вітчизняних вищих навчальних закладів у пошуках нових джерел фінансування наукової та науково-дослідницької діяльності. Яскравим прикладом тому є те, що частка фінансування наукових установ сектору вищої освіти в загальних обсягах фінансування НДДКР за рахунок коштів

іноземних держав є мізерною – лише 4,2 % загальних обсягів фінансування науки у 2014 році [4].

Тож, наступним вектором удосконалення державного регулювання фінансового забезпечення ВНЗ слід визнати розробку мотиваційних та стимулюючих заходів активізації наукової та науково-дослідної діяльності ВНЗ коштами вітчизняних та іноземних замовників.

На увагу заслуговує й таке джерело фінансового забезпечення ВНЗ як прямі іноземні інвестиції. Прямі іноземні інвестиції у вищу освіту України на початку 2007 року досягли максимуму та склали 36,7 млн. дол. США, зменшившись на початку 2008 року до 18,1 млн. дол. США (0,06 % від обсягів інвестицій в економіку України). Не покращився стан й у 2013 році, на

початок якого було зафіксовано в освіту України 10,1 млн. дол. США, а наприкінці – 14,4 млн. дол. США [4]. Отже, наступним вектором удосконалення державного регулювання фінансового забезпечення ВНЗ має стати вжиття адміністративно-правових та організаційно-економічних заходів спрямованих на підвищення інвестиційної привабливості вітчизняної вищої освіти та науки.

Частину витрат на вищу освіту, на наш погляд, могли б взяти на себе підприємства, організації та установи. Адже понад 80 % приватних підприємств використовують кадри, які підготовлені за державні кошти. Проте роботодавці сьогодні не готові інвестувати ВНЗ без гарантій високої якості підготовки та направлення студентів на роботу після закінчення ВНЗ на їх підприємства [7]. З метою стимулювання участі роботодавців у підготовці та працевлаштуванні випускників ВНЗ окремі науковці пропонують

запровадити механізм надання податкових преференцій у вигляді: звільнення підприємств, організацій та установ від нарахування внесків на обов'язкове державне соціальне страхування на заробітну плату працівників – випускників вищих навчальних закладів, які працюють за фахом, протягом перших трьох років їхньої праці; пільгове оподаткування суб'єктів господарювання, які надають бази для проходження практик студентів вищих навчальних закладів; звільнення від оподаткування матеріально-технічних ресурсів, що передаються з балансів суб'єктів господарювання на баланси ВНЗ [1]. Проте погодитись з даними пропозиціями можна лише частково. Більш ефективним шляхом покращення стану фінансового забезпечення ВНЗ (з досвіду Франції) вважаємо запровадження освітнього податку, механізм сплати якого подано на рис. 5.

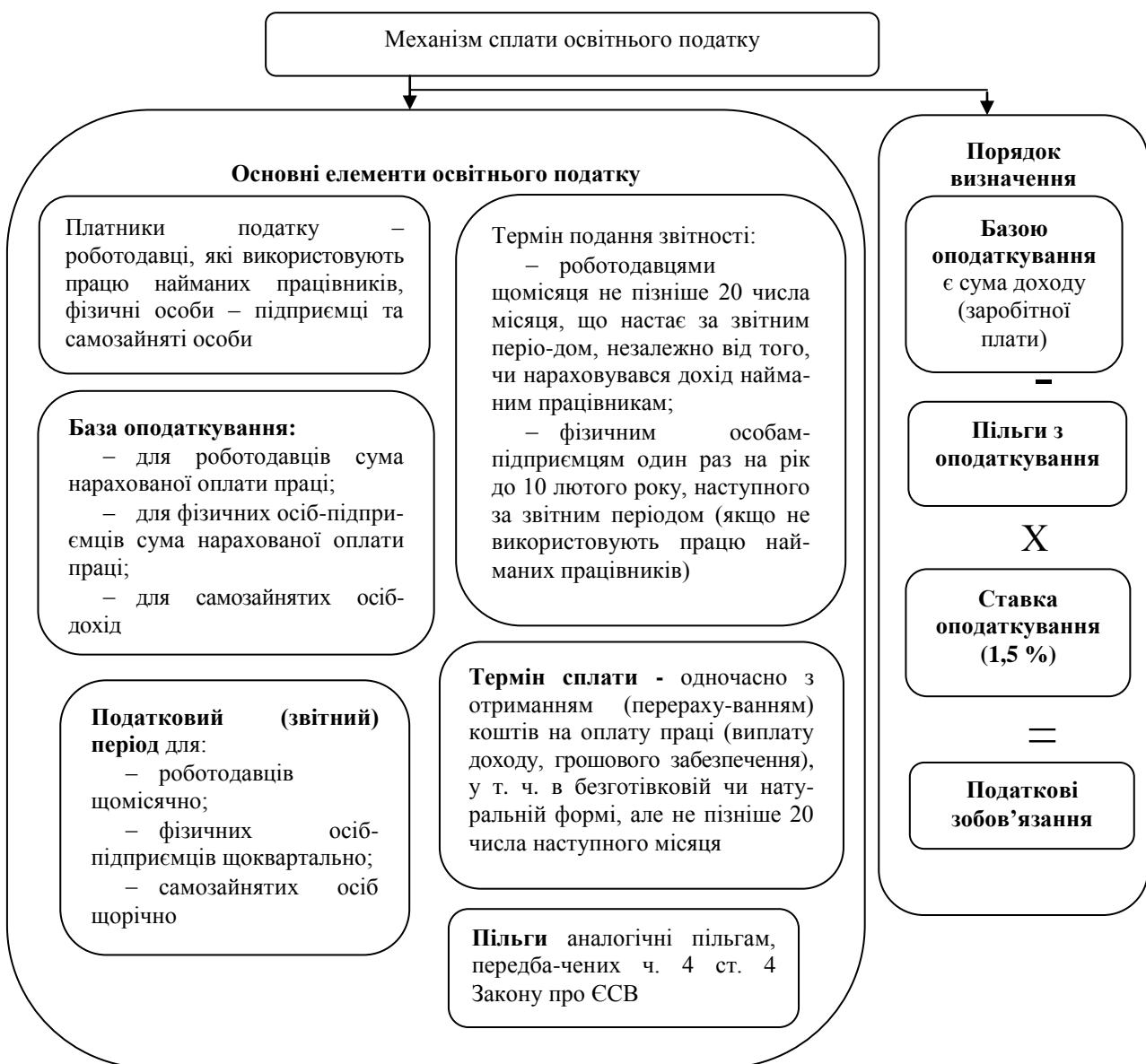

Рис. 5. Запропонований механізм сплати освітнього податку

Джерело: власна розробка

Сплата освітнього податку дозволить забезпечити динамічний розвиток освітньої галузі, сприятиме посиленню конкурентоспроможності ВНЗ, оскільки лише за наявності надійних та стабільних джерел фінансування освіта виконуватиме свою місію щодо розвитку людського потенціалу країни.

Висновки. Глобалізація стала дієвим фактором розвитку цивілізації, економіки та освіти. Подолання штучних перешкод та руйнування автаркічних систем в інформаційному суспільстві є лише справою часу. Вища освіта вже не може обмежуватись підготовкою фахівців для місцевого чи національного ринку праці. Фактично для студентів весь світ є відкритим, а значить необхідність забезпечення їх конкурентоспроможності стає стратегічним завданням усіх університетів [4]. Передумовою цього є досконале державне регулювання фінансового забезпечення функціонування та розвитку ВНЗ.

Оцінка стану фінансового забезпечення ВНЗ та вивчення альтернативних джерел фінансування вищої освіти дозволили чітко виокремити основні вектори реформування фінансового забезпечення надання якісних освітніх послуг і активізації наукових та науково-дослідних робіт:

— зміна з витратного підходу фінансування ВНЗ на диференційований підхід, який має здійснюватись за результатами атестації вищих навчальних закладів;

— пошук більш поглибленого адресного використання коштів соціальної підтримки фінансування навчання малозабезпечених категорій здобувачів вищої освіти;

— розробка нормативів розрахунку вартості освітніх послуг, як для громадян України, так і для іноземців, а також прийняття нормативних актів обмежуючого характеру, які заборонять ВНЗ встановлювати вартість навчання за кошти фізичних та юридичних осіб нижчою, ніж вартість підготовки за кошти державного бюджету;

— вжиття заходів, спрямованих на підвищення якості освітніх послуг ВНЗ та зростання їх рейтингу серед кращих університетів європейських країн;

— розробка мотиваційних та стимулюючих заходів активізації наукової та науково-дослідної діяльності ВНЗ коштами вітчизняних та іноземних замовників;

— запровадження як альтернативного джерела фінансового забезпечення вищої освіти освітнього податку.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бенедик Ю. Ю. Стан і тенденції фінансування вищої освіти в Україні [Електрон. ресурс] / Ю. Ю. Бенедик. – Режим доступу : <http://www.naub.org.ua>
2. Висновок щодо виконання Державного бюджету України за перший квартал 2015 року / Рахункова палата України: К. – 2015, - 45 с.
3. Моніторинг інтеграції української системи вищої освіти в Європейський простір вищої освіти та наукового дослідження: моніторинг, дослідж. : аналіт. звіт / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. Фонд дослідж. освіт. політики» ; за заг. ред. Т. В. Фінікова, О. І. Шарова – К. : Таксон, 2014. –144 с.
4. Стратегія реформування вищої освіти в Україні до 2020 року [Електрон. ресурс] – Режим доступу : http://www.osvita.ua/.../HE_Reforms_Strategy_
5. Тарасенко І. О. Проблеми фінансування вищої освіти в Україні в контексті забезпечення конкурентоспроможності / І. О. Тарасенко, Т. М. Нефедова// ВІСНИК КНУТД. – 2013. - № 4. – С.177-185
6. Тупичак Л. Л. Шляхи вдосконалення фінансових важелів механізму державного управління галуззю освіти / Л. Л. Тупичак// Теорія та практика державного управління. – 2013. - Вип. 2 (41), - С. 226-233
7. Шевченко Л. С. Фінансування вищої освіти: диверсифікація джерел / Л. С. Шевченко // Теорія і практика правознавства. - 2013. - Вип. 2. [Електрон. ресурс] – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/tipp_2013_2_44.pdf
8. Times Higher Education [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://www.timeshighereducation.co.uk/world-university-rankings/2014-15/world-ranking>
9. Top Universities [Електрон. ресурс] – Режим доступу: <http://www.topuniversities.com>

А. В. Антонов,

ЧГУ ім. Петра Могили, г. Николаев, Україна

ГОСУДАРСТВЕННОЕ РЕГУЛИРОВАНИЕ ФИНАНСОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

В статье проанализированы основные источники финансового обеспечения функционирования ВУЗ и установлено их влияние на развитие высшего образования и науки. Доказано, что существующая система финансирования ВУЗ нуждается в реформировании и поиске альтернативных источников финансового обеспечения деятельности ВУЗ. Предложено, как альтернативный источник формирования средств на финансирование ВУЗ, уплату образовательного налога.

Ключевые слова: государственное регулирование финансового обеспечения высших учебных заведений; бюджетное финансирование; социальная поддержка добытчиков высшего образования; образовательные услуги; собственные средства высших учебных

A. Antonov,
Petro Mohyla Black Sea State University, Mykolaiv, Ukraine

STATE REGULATION FINANCIAL PROVIDING OF FUNCTIONING OF HIGHER EDUCATIONAL ESTABLISHMENTS

It is established in the article, that in modern terms, when Ukraine, as well as most of the world countries, admitted priority of forming of new postindustrial type of society, the personal touch of that is creation of new model of economy - economies of knowledge, education becomes one of key factors of the economy growing and steady development of the state. From data of experts of the World Bank of one from four basic terms of forming of economy of knowledge there are education and studies, that characterize the presence of well-educated and professionally prepared population, apt at producing, distribution and use of knowledge. For the decision of tasks that present time puts before the system of higher education, the substantial increase of volume of financing of education needs. Therefore, presently there is an urgent requirement in the search of alternative sources of activity of institution of higher learning of Ukraine, as reduction of volumes of the budgetary financing, as practice testifies, will have threatening consequences. Thus, one of tasks of reform of higher education it follows to admit reformation of the system of financing that from one side must provide the increase of efficiency of the government spending on higher education without the substantial increase of their part in the consolidated budget of the state, and from other side - to provide the assured grant of quality education to the persons capable her.

The basic sources of the financial providing of functioning institution of higher learning are analysed and their influence is set on development of higher education and science.

It is well-proven that the existent system of financing of institution of higher learning needs on reformation and search of alternative sources of the financial providing of activity institution of higher learning.

The vectors of reformation of the financial providing of grant of quality educational services and activation of the advanced and research studies are offered:

– it is a change from expense approach of financing of institution of higher learning on the differentiated approach, that must come true on results attestation of higher educational establishments;

– it is a search of more deep address use of money of social support of financing of studies of scanty means categories of bread-winners of higher education;

– it is development of norms of calculation of cost of educational services, both for the citizens of Ukraine and for foreigners, and also acceptance of normative acts of limiting character, that will forbid institution of higher learning to set the cost of studies for money of physical and legal persons below, than cost of preparation is for money of the state budget;

– it is an acceptance of the measures sent to upgrading of educational services of institution of higher learning and increase of their rating among the best universities European;

– it is development of motivational and stimulant measures of activation of scientific and research activity of institution of higher learning by money of home and foreign customers;

– input as alternative source of the financial providing of higher education of educational tax.

The input of the suggestions given in practice will allow to provide dynamic development of educational industry, will stimulate the processes of commercialization of knowledge, assist strengthening of market positions of state institutions of higher learning, increase of their competitiveness, as only at presence of reliable and stable sources education will execute the mission in relation to development of human potential.

Keywords: *government control of the financial providing of higher educational establishments; budgetary financing; social support of bread-winners of higher education; educational services; personal funds of higher.*